

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
Український центр наукової медичної інформації
та патентно-ліцензійної роботи
(Укрмедпатентінформ)

№256 - 2017

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

про нововведення в сфері охорони здоров'я

Випуск - 1 з проблеми

«Медична психологія. Психотерапія»

Підстава: рекомендація головного

позаштатного спеціаліста МОЗ

України

ГОЛОВНОМУ ПОЗАШТАТНОМУ

СПЕЦІАЛІСТУ З МЕДИЧНОЇ ПСИХОЛГІЇ,

ПСИХОТЕРАПІЇ КЕРІВНИКАМ

СТРУКТУРНИХ ПІДРОЗДІЛІВ З ПИТАНЬ

ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я ОБЛАСНИХ,

КИЇВСЬКОЇ МІСЬКИХ ДЕРЖАВНИХ

АДМІНІСТРАЦІЙ

МЕТОД ДІАГНОСТИКИ ТА КОРЕКЦІЇ ПСИХОЕМОЦІЙНИХ
РОЗЛАДІВ У ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ-ОФІЦЕРІВ У ПОЗА БОЙОВІЙ
ОБСТАНОВЦІ

Установи-розробники:

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

УКРМЕДПАТЕНТІНФОРМ
МОЗ УКРАЇНИ

Автори:

д.мед.н., проф. Кожина Г.М.

к.мед.н., Зеленська К.О.

Заворотний В.І.

д.псих.н., проф. Соколова І.М.

м. Київ

Суть впровадження: діагностика та корекція психоемоційних розладів у військовослужбовців-офіцерів у поза бойовій обстановці.

Пропонується для впровадження в лікувально-профілактичних установах практичної охорони здоров'я (обласних, міських, районних) психіатричного профілю спосіб діагностики та корекції психоемоційних розладів у військовослужбовців-офіцерів у поза бойовій обстановці.

Відомо, що військова професійна діяльність особового складу здійснюється часто в екстремальних умовах, постійно супроводжується психоемоційним навантаженням, що негативно впливає на психічне здоров'я. Як результат, можуть з'явитися депресивні розлади, спалахи немотивованої агресії у відношенні як підлеглих так і начальників, зловживання спиртними напоями, суїцидальні дії. Тому попередження психоемоційних розладів у військовослужбовців-офіцерів у поза бойовій обстановці та їх корекція є актуальною задачею практичної психіатрії та психології.

Нами розроблено спосіб діагностика та корекції психоемоційних розладів у військовослужбовців-офіцерів у поза бойовій обстановці.

Основою розробки стали результати психодіагностичного обстеження 97 військовослужбовців-офіцерів у віці 18-55 років чоловічої статі, які знаходилися на обстеженні і лікуванні у Військово-медичному центрі північного регіону Міністерства оборони України. Обстеження включало у себе тестування за «Шкалою психоемоційних розладів у військовослужбовців-офіцерів у поза бойовій обстановці». Корекція передбачала психотерапевтичні та організаційні заходи в залежності від рівня психоемоційного розладу.

Тести мали наступний зміст:

1. чи відчуваєте Ви фізичну втому;
2. чи відчуваєте Ви психологічну втому;
3. чи буває у Вас безсоння;
4. чи бувають у Вас кошмарні сновидіння (загиблі, загроза власному життю або близьким);
5. чи дратують Вас накази і розпорядження старших начальників;
6. чи виникало у Вас бажання вдарити підлеглого;
7. чи вживаєте Ви спиртні напої, щоб зняти емоційну напругу або заснути (щодня, 2-3 рази на тиждень, 1 раз в тиждень);
8. чи відчуваєте ви почуття власної провини за загибель підлеглих;

9. чи часто Ви думаєте про те, що раніше прийняті Вами рішення в бойовій обстановці були помилкові;
10. чи виникали думки про те, що краще було б загинути під час бою самому, ніж наражати на смертельну небезпеку підлеглих;
11. оцінюєте Ви свій психічний стан, як незадовільний;
12. чи буває у Вас пригнічений настрій протягом одного місяця;
13. якщо Ваші батьки пенсіонери, чи потребують вони Вашої допомоги;
14. чи є у Вас дитина у віці до одного року;
15. чи є у Вас діти підліткового («важкого») віку;
16. чи є у Вас діти - студенти першого курсу;
17. чи виникає у Вас почуття ревності до дружини або коханої жінки;
18. чи є у Вас проблеми з виплатою кредиту;
19. чи підозрюєте Ви своїх дітей підліткового і старшого віку у вживанні наркотичних речовин;
20. чи схильні Ви до переїдання;
21. у перебігу останніх 10-ти днів, у поза бойовій обстановці, Ви були неголеним, забували привести в порядок обмундирування та взуття;
22. протягом останніх 10-ти днів, Ви відчували себе безпорадним щодо підлеглих - порушників дисципліни;
23. чи бувають у Вас полюції (сім'я виверження) під час сну, протягом останніх 10-ти днів;
24. чи мастурбуєте Ви перед засипанням або відразу ж після пробудження;
25. чи бувають у Вас закрепи;
26. чи важко Вам зосередитися під час роботи зі службовими документами в другій половині дня;
27. чи були у Вас черепно-мозкові травми протягом останнього року;
28. чи вступали Ви в сперечання зі старшими начальниками протягом останніх 7-ми днів;
29. чи хочеться Вам відмовитися від посади і отримати нову посаду з меншим обсягом обов'язків і з меншою відповідальністю;
30. чи здається Вам нестерпним життя в польових умовах.

Як показали результати обстеження, 25,6% обстежених продемонстрували низький рівень психоемоційного розладу (5-9 балів), їм було рекомендовано один додатковий вихідний в перебігу кожних 10 днів в межах військової частини; 35,1% - середній рівень психоемоційного розладу (10-19 балів), їм було рекомендовано медико-психологічна допомога (психотерапевтичні та психоосвітні заходи) в госпітальній ланці військової частини; у 39,3% обстежених виявлено високий рівень психоемоційного розладу (20-30 балів), їм було рекомендовано медико-психологічна допомога (психотерапевтичні та психоосвітні заходи) в госпітальній ланці військової частини та короткострокову відпустку на 7-Ю днів. При наданні позитивної відповіді одночасно на тести: "чи виникали думки про те, що краще було б загинути під час бою самому, ніж

наражати на смертельну небезпеку підлеглих"; "якщо Ваші батьки пенсіонери, чи потребують вони Вашої допомоги"; "чи виникає у Вас почуття ревності до дружини або коханої жінки"; "чи підозрюєте Ви своїх дітей підліткового і старшого віку у вживанні наркотичних речовин" -рекомендовано надання офіцеру короткострокової відпустки.

Результати катамнестичного спостереження дозволили обґрунтувати доцільність проведення тестування за розробленою шкалою. Відмічалось зменшення частоти і тривалості госпіталізацій офіцерів у клініку психіатрії Військово-медичного центру північного регіону Міністерства оборони України, скорочення періоду перебування хворого на ліжку на 3,5 % та частоти повторних госпіталізацій на 6,2% протягом 12 місяців катамнестичного спостереження.

Висновок: Таким чином, розроблено ефективний спосіб діагностики та корекції психоемоційних розладів у військовослужбовців-офіцерів у поза бойовій обстановці, який може бути рекомендований для впровадження.

Інформаційний лист складено за матеріалами НДР «Створити систему раннього виявлення, корекції та профілактики посттравматичних стресових розладів у населення України в сучасних умовах» (№ Держреєстрації 0115U000237), термін виконання 2015-2016 р.р.

За додатковою інформацією з даної проблеми слід звертатись до авторів листа: Харківський національний медичний університет, кафедра психіатрії, наркології та медичної психології, тел. (057) 7381068.